

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

24.04.2024. Nr. P005-17/8.5.1/31057

Uz 21.03.2024. Nr. b/n

Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) ir izskatījis XXX, personas kods (turpmāk – iesniedzēja), 2024. gada 21. marta iesniegumu par uzziņu (turpmāk – iesniegums) un sniedz uzziņu.

Iesniedzēja iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Iesniedzējs lūdz sniegt atbildi uzziņas formā par to, kā rīkoties iesniedzējam, lai tiesiski saņemtu savus līdzekļus un nomaksātu visus pienākošos nodokļus turpmāk aprakstītajā situācijā. Iesniedzējs kā fiziska persona vēlas pārdot savus kriptovalūtas uzkrājumus, tomēr viņam nav pirkšanas apliecināšu dokumentu.

VID, izvērtējot iesniegumā ietvertu faktu aprakstu, no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.⁹ panta otrās daļas 8. punktu šā likuma izpratnē kapitāla aktīvi ir virtuālā valūta Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma izpratnē.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 1. panta 1. punkta 2.² apakšpunktā noteikts, ka virtuālā valūta ir vērtības digitālais atspoguļojums, kas var būt digitāli nosūtīts, glabāts vai tirgots un funkcionēt kā apmaiņas līdzeklis, bet nav atzīts par likumīgu maksāšanas līdzekli, nav uzskatāms par banknoti un monētu, bezskaidru naudu un elektronisko naudu, kā arī nav monetārā vērtība, kura uzkrāta maksājuma instrumentā, kas tiek izmantots Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma 3. panta 10. un 11. punktā minētajos gadījumos. Attiecīgi kriptovalūta ir virtuālā valūta.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.⁹ panta 1.¹ daļa noteic, ka kapitāla pieaugumu no virtuālās valūtas nosaka, no kapitāla aktīva atsavināšanas cenas atņemot sākotnējo iegādes vērtību. Ja nav iespējams noteikt kapitāla aktīva sākotnējo iegādes vērtību, par tā iegādes vērtību uzskata 0.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.⁹ panta piekto daļu kapitāla aktīva iegādes vērtībā tiek iekļauti arī izdevumi, kas saistīti ar tā iegūšanu: valsts nodeva par darījuma noformēšanu, valsts nodeva lietā par apstiprināšanu mantojuma tiesībās vai lietā par pēdējās gribas rīkojuma akta vai mantojuma līguma stāšanos likumīgā spēkā, valsts nodeva par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā, komisijas nauda un citi līdzīgi izdevumi. Kapitāla aktīva iegādes vērtībā tiek iekļauti arī samaksātie procentu maksājumi par kredītu šā kapitāla aktīva iegādei, ja dokumentāri apliecināta informācija ļauj identificēt kredīta un kapitāla aktīva iegādes saistību. Kapitāla aktīva iegādes vērtībā tiek iekļauti arī izdevumi par vērtspapīru iegādi un turēšanu.

Tas nozīmē, ka virtuālās valūtas iegādes vērtībā var iekļaut arī, piemēram, komisijas naudu, kas saistīta ar virtuālās valūtas iegūšanu, ja tā ir dokumentāri apliecināta.

Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15. panta pirmās daļas 4. punktā noteikts, ka nodokļu maksātāja vispārīgie pienākumi ir nodokļu aprēķinu pareizības pierādīšanai uzglabāt finansiālās un saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus apliecinošus attaisnojuma dokumentus un citus darbību apliecinošus dokumentus (tajā skaitā jebkādu elektronisku vai papīra dokumentu formā esošu informāciju, kas ietekmē nodokļu aprēķinu un nomaksu) līdz dienai, kad tie nepieciešami, lai izpildītu prasības par saimnieciskās un finansiālās darbības norises izsekojamību, bet ne mazāks kā piecus gadus. Izpildot šo pienākumu, nodokļu maksātājs ievēro citu personu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un fizisko personu datu aizsardzību.

Savukārt likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 28. panta 4. punktā noteikts, ka nodokļa maksātāja (turpmāk – maksātājs) pienākums ir uzglabāt ieņēmumus un attaisnotos izdevumus, kā arī likumā noteiktajos gadījumos – citus izdevumus apliecinošos dokumentus vismaz trīs gadus pēc gada ienākumu deklarācijas iesniegšanas termiņa, kā arī, veicot saimniecisko darbību, uzskaitīt saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus, uzglabāt ieņēmumus un izdevumus apliecinošos attaisnojuma dokumentus vismaz piecus gadus, bet gadījumos, kad maksātājam saskaņā ar likumu tiek piemērots īpašs nodokļu režīms uz laiku, kas pārsniedz piecus gadus, – visu īpašā nodokļu režīma piemērošanas laiku. Maksātājam ir pienākums uzrādīt šos dokumentus vai iesniegt to kopijas VID pēc tās pieprasījuma.

Tādējādi nodokļa aprēķinam pareizības pierādīšanai virtuālās valūtas iegādes vērtībai jābūt dokumentāri pierādāmai – citādi tās vērtība ir nulle. Attiecīgi, ja virtuālās valūtas iegādes vērtība nav nosakāma, tad ienākums no kapitāla pieauguma ir visa vērtība, par kuru atsavina virtuālo valūtu.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19. panta 5.³ daļā noteikts, ka maksātājs (rezidents), kurš gūst ienākumu no kapitāla pieauguma un kura kopējie ienākumi no darījumiem ar kapitāla aktīviem ceturksnī pārsniedz 1000 euro,

deklarāciju par ienākumu no kapitāla par ceturksnī gūto ienākumu iesniedz VID vienreiz ceturksnī līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15. datumam. Maksātājs (rezidents), kurš gūst ienākumu no kapitāla pieauguma un kura kopējie ienākumi no darījumiem ar kapitāla aktīviem ceturksnī nepārsniedz 1000 *euro*, deklarāciju par ienākumu no kapitāla par taksācijas gadā gūto ienākumu iesniedz VID līdz taksācijas gadam sekojošā gada 15. janvārim. Lai segtu šā likuma 11.⁹ panta devītajā daļā minētos zaudējumus, kuri nav segti taksācijas gada laikā, maksātājs var iesniegt gada kapitāla pieauguma ienākuma precizēšanas deklarāciju, sākot ar pēctaksācijas gada 1. martu.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 15. panta piekto daļu nodokļa likmi 20 procentu apmērā piemēro ienākumam no kapitāla, tai skaitā no kapitāla pieauguma.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19. panta 3.² daļā noteikts, ka maksātājs iemaksā vienotajā nodokļu kontā aprēķinātā nodokļa summu līdz tā mēneša 23. datumam, kurā iesniegtas šā panta 5.² vai 5.³ daļā noteiktās deklarācijas par ienākumu no kapitāla.

Tādējādi, piemēram, ja kriptovalūta ir pārdota 2024. gada 2. ceturksnī par vērtību, kas pārsniedz 1000 *euro*, un iegādes vērtība nav nosakāma, tad deklarācija par ienākumu no kapitāla jāiesniedz līdz 2024. gada 15. jūlijam un nodoklis (20 procenti no pārdošanas cenas) jāsamaksā līdz 2024. gada 23. jūlijam.

Sniedzot uzziņu, izmantotas šādas tiesību normas: Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 1. panta 1. punkta 2.² apakšpunkts; likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15. panta pirmās daļas 4. punkts; likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.⁹ panta 1.¹ daļa, otrās daļas 8. punkts, piektā daļa, 15. panta piektā daļa, 19. panta 3.² un 5.³ daļa, 28. panta 4. punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka VID uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektore

B. Šmite-Roķe